A Délmagyarország jubileumi ünnepe

Emléktábla a Jókai utcában — Régi munkatársak találkozója

Sokan emlékeznek még arra, mit jelentett az első újság a felszabadulás utáni Szegeden. *„Újra van lapja Szegednek, újra van lapja az országnak”* — ezzel az örömmel kezdte vezércikkét Révai József elvtárs is, az 1944. október 19-én megjelent Délmagyarországban. A fasiszták 1944 tavaszán betiltották, elnémították lapunkat, így a 25 évvel ezelőtti újbóli megjelenés már egymagában is más fajta társadalmi és politikai viszonyokat jelentett. S országos lapként, a Magyar Nemzeti Függetlenségi Front orgánumaként született újjá az 1910-ben alapított Délmagyarország. *Reményt, bizakodást és politikai programot sugárzott a felszabadult országrésznek.*

A szegedi sajtótörténet illő alkalmának találtuk, hogy emléktáblával jelöljük meg azt a házat, ahol a szabad, szocialista magyar sajtó bontogatta szárnyait: ezért rendezett tegnap délelőtt *avatóünnepséget a Délmagyarország szerkesztősége és a szegedi I. kerületi tanács végrehajtó bizottsága.* A Jókai utca 4. számú házon, ahol az első példányt írták, szerkesztették és nyomtatták, a következő szövegű márvány emléktábla hirdeti ennek a történelmi pillanatnak az emlékét: *„1944. november 19-én ebben a házban kezdte meg munkáját ismét a fasiszták által betiltott, majd felszabadult Délmagyarország. Szeged, 1969. november 19-én, megemlékezésül: a Délmagyarország Szerkesztősége, az I. Kerületi Tanács vb.”*

Az emléktábla avató ünnepségre több százan eljöttek: a lap egykori és mai munkatársai, szerkesztői, a munkásmozgalom szegedi veteránjai, nyomdászok, lapterjesztők, olvasók. Ott volt *Sípos* Géza elvtárs, a Szeged városi pártbizottság első titkára, *dr. Ozvald* Imre elvtárs, a pártbizottság titkára, *Katona* Sándor országgyűlési képviselő, a Hazafias Népfront Csongrád megyei bizottságának titkára, *Hofgesang* Péter, a Hazafias Népfront Szeged városi bizottságának titkára, *Halász* Árpád, a Szeged m. j. városi tanács vb elnökhelyettese, valamint a társadalmi és tömegszervezetek más képviselői. Eljött ünnepünkre jugoszláviai testvérlapunk, a Magyar Szó főszerkesztője, *Vukovics* Géza elvtárs is.

Megemlékezést *dr. Antalffy* György elvtárs, az MSZMP Csongrád megyei végrehajtó bizottságának tagja, egyetemi tanár, a Délmagyarország egykori főszerkesztője mondott az emléktáblánál.

— A Magyar Nemzeti Függetlenségi Front lapja a meginduló újjászületésben ismét a Délmagyarország nevet vette föl — mondotta beszédében. Ebben jelentős része volt annak, hogy *ez a lap Szegeden a felszabadulás előtt is a haladó gondolat, a baloldaliság fóruma volt.* Olyan hagyományai voltak, amelyeket fémjelezték publicistái, hogy csak Juhász Gyulát és Móra Ferencet említsem. *Ezeket a hagyományokat tette magáévá az újabb 25 éven keresztül a Délmagyarország, amely azóta a szegedi kommunisták, az egész szegedi nép lapjává lett.*

— A mai ünnepélyes alkalom módot ad arra, hogy hálával gondoljunk az alapítókra, de mindazokra, akik kivették részüket ebből a nagy munkából, melynek eredményeképpen ünnepelhetjük a mai Délmagyarországot, amely *szellemében felfrissülve, erőiben megsokszorozódva Szeged, de az ország szellemi életének is jelentős faktora* — mondotta beszédében dr. Antalffy György.

Somogyi Károlyné felvétele

A Délmagyarország régi munkatársai a felavatott emléktábla előtt: dr. Antalffy György, Csányi Piroska és Donászy Kálmán

Az emléktáblát *dr. Varga* János elvtárs, a szegedi I. kerületi tanács vb elnöke vette át.

Ezután a szerkesztőség *találkozót* rendezett a Délmagyarország régi és mai munkatársai részvételével, melyen a városi pártbizottság vezetői szintén részt vettek. Itt *F. Nagy* István főszerkesztő köszöntötte a lapalapító, az első időkben is a Délmagyarországnál dolgozó munkatársakat — *Csányi* Piroskát, *Dániel* Györgyöt, *Donászy* Kálmánt, *Lengyel* Vilmát —, majd a régi munkatársak nevében *Siklós* János, a Népszava főszerkesztője és Donászy Kálmán köszöntötte jubiláló lapunkat. Sípos Géza, *a Szeged városi pártbizottság üdvözletét, elismerését tolmácsolta,* s elmondotta, hogy a lap sikerei pártunk politikájának általános elismeréséből fakadnak. A mai negyvenezres példányszám ezen felül a lap munkatársainak képességét, munka- és hivatásszeretetét igazolja. A postások, a lapterjesztő kollégák köszöntését *Fodor* István, a Szegedi Postaigazgatóság vezetője, a nyomdász munkatársakét *Vincze* György, a lapot előállító Szegedi Nyomda Vállalat igazgatója tolmácsolta.

Szerkesztőségünk jubileumi ünnepére *számos köszöntő levelet és táviratot kapott.* Köszöntötte a Délmagyarországot *Komócsin* Zoltán, az MSZMP Politikai Bizottságának tagja, a Központi Bizottság titkára, a lap számos volt szerkesztője és munkatársa. *Barcs* Sándor, a Magyar Újságírók Országos Szövetségének elnöke és *Siklósi* Norbert főtitkár a következő táviratot küldte: A MUOSZ elnöksége és az egész magyar újságíró társadalom nevében szeretettel köszöntjük a szerkesztőség vezetőit és valamennyi dolgozóját lapjuk felszabadulás utáni megjelenésének 25. évfordulóján. A Délmagyarország megindulása 1944 novemberében egyúttal új korszak kezdetét is jelentette hazánk, népünk életében. A negyed évszázad alatt elért politikai, társadalmi, gazdasági és kulturális eredményeket, az elmúlt évek sikeres harcait hűen tükrözte és tükrözi az Önök lapja is, amely sokban hozzájárult a sikerek eléréséhez. Szívből kívánunk mindannyiuknak jó egészséget és sok sikert, hogy az elkövetkező években pártunk vezetésével ugyanolyan harcos, bátor segítői legyenek népünknek, hazánknak, mint eddig, s hogy a békéért, a haladásért, hazánk felvirágoztatásáért, a népek barátságáért végzett munkájukat siker kísérje.

Az évfordulóra szerkesztőségünk miniatűr kiadásban megjelentette az 1944. november 19-i lap hasonmás kiadását, melyet az emléktábla avató ünnepség résztvevői kaptak meg. A Somogyi Könyvtár tudományos munkatársa, *dr. Péter* László bibliográfiát állított össze erre az alkalomra *A Délmagyarország újjászületése* címmel, a lapról szóló cikkekből.

Segít a lakosság

Társadalmi munka is gyarapítja Szegedet

A kerületi tanácsok költségvetésében mindig szerepel egy tétel, amelyet megterveznek, de önmaguk nem tudnák végrehajtani, csakis a lakosság áldozatvállalására számíthatnak; ez pedig a társadalmi munka. Az utóbbi időben nem divat erről nagy szavakat mondani, de szerencsére divat társadalmi munkát végezni. Most, amikor a városban lakók áldozatvállalását mérjük fel, kerülve a nagy szavakat, szögezzük le: derekas munka volt ez az idei első háromnegyedévben is! Ezt mutatják a kerületi tanácsok felmérései.

Többet végeztek

Az első kerületben 300 ezer forint társadalmi munkát terveztek erre az esztendőre, és máris sokkal többet végeztek, összesen 326 ezer forint értékűt. Az egyik jelentős munka a Gogol utcai öregek napközijének kialakítása volt, 70 ezer forint társadalmi munkát segítettek itt a kerület vállalatai, köztük a legtöbbet a Szegedi Építőipari Ktsz adta: 11 ezer forint értékű volt a gázszerelési munkájuk. Ugyancsak nagy vállalkozás a József Attila telepi óvoda alakítása —, s ez még, mivel nem befejezett munka, nem is szerepel felmérésekben! Elsősorban a szülői munkaközösségek dicséretére szóljon, hogy az óvodákban és iskolákban végzett segítő munkájuk értéke hatalmas összeg: 124 ezer forint. Mind-mind olyan munkát takar, amire szükség volt, de egyéb keretekből nem futotta volna rá. Az úgynevezett kommunális feladatokban — az utak, járdák, parkok építésében — a középiskolák és az iparitanuló intézetek diákjai vállalták az oroszlánrészt. A vízügyi szakközépiskola 10 ezer 800 forintot, a Radnóti gimnázium és szakközépiskola 16 és fél ezer forintot, az Építőipari technikum (Horváth Mihály utca) 40 ezer forintot, a Rózsa Ferenc gimnázium és szakközépiskola közel 15 ezer forintot, a MÁV nevelő intézet közel 8 ezer forintot ajándékozott a kerületnek diákjai munkájával —, hogy csak a nagyobb feladatok értékét soroljuk. Ehhez járul még természetesen a kerület lakóinak sok-sok társadalmi órája és ezzel összesen 132 ezer forintra kerekedik a kommunális társadalmi munkák összértéke.

A második kerületben a tervek szerint 250 ezer forint segítséget vártak a lakóktól, eddig 202 ezer forint a társadalmi munka értéke. A legnagyobb feladat a Hétvezér utca útburkolatának építése volt, ahol a lakosság és a vasútforgalmi tecnikum diákjai 65 ezer forint értékű munkát végeztek. A kommunális feladatokat 139 ezer forinttal egyenértékű önkéntes munkával segítette megoldani a kerület lakossága. Kereken 63 ezer forint segítséget jelentett az a munka is, amit a szülők a bölcsődékben, óvodákban, iskolákban végeztek.

Jelenleg is dolgoznak a kerület társadalmi munkásai. Az év végére a tervet teljesíteni szeretnék és erre minden reményük meg van.

A versenytárs

A harmadik kerületben volt évek óta a legtöbb társadalmi munka. Úgy tűnik, az idén komoly vetélytárs lesz az első kerület. Ez nem formalista verseny: a legtöbb társadalmi munkát végző kerület minden évben jelentős pénzjutalmat nyer!

Az idén október 31-ig 170 ezer forint értékű munkát végeztek a kerület lakói, a terv 300 ezer forint segítséget vár.

A jelenleg mérhető munkák — papírforma — nem tükrözi a való helyzetet, ugyanis még sok mindenről nem érkezett be a jelentés, így például az új tanév kezdete óta az iskolák még nem jelentették a kerületi tanácsnak a társadalmi munkát. S ugyancsak nem tudják pontosan felmérni még a parkosítások értékét.

Megbecsülés

Az idei önkéntes segítségről készített gyorsmérleg még nem a végleges, a pontos eredményt mutatja. Feltehető, hogy sosem lehet teljesen pontosan összeállítani, hiszen például menynyi órát számoljanak el az utca parkosításakor, parkápolásokra?

Az emberek áldozatvállalását csak hozzávetőlegesen lehet órákban és forintokban elszámolni. De az biztos, hogy az idén is több százezer forinttal ajándékozták meg a várost, akik szabad idejükben a közmunkákat végezték. És persze önmagukat is megajándékozták, hiszen a társadalmi munka eredménye közös hasznunk. Ezért is érdemelnek meg minden megbecsülést.

P. Sz. M.

Jutalom

Jól emlékszem a jelenetre: az ember mérgesen csapta asztalra imént kapott jutalmát. Indulatát hangos szavakkal is megtoldotta, környezetében jól hallották megjegyzéseit „— Kétszáz forintot adni év végi jutalomként kicsinyesség!” A többiek egy pillanatra elkomorodtak, aztán gyorsan elfelejtették az esetet, s maradéktalanul örültek az elismerésnek: annak, hogy megemlékeztek egész évi munkájukról...

Az elmúlt napokban jó néhány olyan emberrel találkoztam, aki élete emlékezetes eseményét érte el, amikor a kitüntetést átvette. Mindennek hatása még az alkalmilag odakerült szemlélődőt sem kerülte el. Olyannyira nem, hogy napokkal az ünnepségek után is emlékeztem az események hangulatára.

Nem lenne hálátlan feladat hosszan beszélni a kitüntetettek örömérő, de most nézzük inkább az elégedetlenség okait. Mint fent említett emberünk mondotta: ennyi pénzzel illetlenség ma huzamosabb, jó teljesítményt honorálni; ő többet végzett annál, hogy „borravaló”-t érdemeljen. Töviről hegyire elsorolta majd egy esztendő történetét, mi mindent lendített műhelyének munkáján. S most tessék, ez a „köszönet”. Hiába volt minden ellenvetés, nem lehetett meggyőzni arról, hogy a pénzjutalom értéke nem csak a névértékével egyenlő.

Itt azonban érdemes előidőzni: az új gazdasági mechanizmus, a vállalaton belül megváltozott gazdasági helyzet a nagyobb önállóság körülményei között vajon ösztönző-e még, megfelelő elismerés-e a miniösszeg. Tudom, érzékeny, többször megvitatott téma, alaposan megforgatott dilemma ez. Úgy érzem — manapság újból napirendre kívánkozik.

A gazdaságirányítás új rendszerében vitathatatlanul fontos szerepet kapott az anyagi ösztönzés, az egyéni teljesítmények fokozottabb megbecsülése. Ez egyik leghatékonyabb mozgatóerő! Még egyszerűbben, manapság az eredményesebb munka után több forint jár, ha valaki többet tesz a közösségért, többre tarthat igényt teljesítménye nyomán. Nem ritka eset például, hogy különféle prémium címén negyedév, vagy hónapok munkája után tekintélyes summákat kapnak a munkások. Kétségtelen, ilyen körülmények között az egy-két száz forintos jutalomnak nem túl nagy a tekintélye. Hát már csak a pénz számít elismerésnek? Lehetséges, hogy manapság kizárólag összeggel — ráadásul minél nagyobbal — lehet jutalmazni? Egyáltalán nem. Azokon a munkahelyeken, ahol valóban élő és rangos követelményekkel kell megküzdeni az egyszerű dicséretért, ott ennek is komoly értéke van.

Ám az erkölcsi és anyagi elismerés hevenyészett ötvözete nem sokat ér. A szép mondatokkal kiegészített jelképes összeget tartalmazó borítékok inkább ártanak, mint használnak. Sokan elmondották, hogy jobb lenne kevesebb embernek adni, de fejenként többet, ha pénzjutalomról van szó. Az elismerő szavak, a dicséret viszont nem szorul apró pénztoldalékra. A baj legtöbbször onnan származik, hogy szóbeli dicsérettel azokat kárpótolják, akiknek nem jutott pénz.

A borítékot asztalra csapó munkásnak nem adhatunk igazat még akkor sem, ha valóban kis pénzjutalommal illették szorgalmát. Az elismerésért, akármilyen kicsi — csak köszönet jár. Ám az új mechanizmus logikája szerint érdemes alaposan megfontolni, mikor jár szóban, mikor pénzben a jutalom.

Matkó István

Választás a KISZ-ben

A Magyar Kommunista Ifjúsági Szövetség 25 ezer alapszervezete szeptember 15. és november 15. között újjáválasztotta a szövetség több mint százezer tisztségviselőjét.

— A taggyűlések a korábbi éveknél nagyobb érdeklődés közepette zajlottak, a vitákban csaknem kétszázezer KISZ-fiatal mondta el véleményét, szeptember közepén már a legtöbb alapszervezetben megalakították a három-öt tagú jelölő bizottságokat, amelyek mindenütt „közvéleménykutatást” végeztek. Megkérdezték a KISZ-eseket: kiket látnának szívesen a különböző tisztségekben, s a többség akaratának megfelelően választották ki azokat az ifjúkommunistákat, akiknek megbízatásáról a taggyűlés plénuma döntött.

Magyar—szovjet együttműködés a gyógyászati technikában

A hazánk és a Szovjetunió között a gyógyászati technika terén kialakult műszaki-tudományos együttműködésről tartott előadást V. A. Masztrjukov szovjet orvos-kandidátus, a Szövetségi Orvosi Műszeripari Tudományos Kutató Intézet laboratóriumvezetője szerdán délelőtt a Technika Házában, a Méréstechnikai és Automatizálási Tudományos Egyesület előadóülésén.

Amint elmondta, intézetének közvetlen kapcsolata a Medicorral, az Ormival, a Gammával és a MOM-mal, a kooperáció mindkét ország számára igen hasznos. A magyar orvosi műszergyártás például sok műszert állíthatott elő szovjet dokumentációk alapján, s igen nagyarányú megrendeléseket kapott a Szovjetunióból. Jellemző erre, hogy a Szovjetuniónak a szocialista országokból származó összes orvostechnikai importjából 35 százaléka jut Magyarországra.

A Szövetségi Orvosi Műszeripari Tudományos Kutató Intézet és Medicor konkrét kutatási témák közös feldolgozásáról tárgyalnak.